

Krajská muzea připomenou výročí 80 let od konce 2. světové války řadou akcí

11.4.2025 - Monika Brothánková | Krajský úřad Kraje Vysočina

Asociace muzeí a galerií České republiky průběžně od roku 2005 realizuje projekt Muzea a 20. století. Ve vybraných rocích připomíná významné události nebo osobnosti jakožto jednotící téma. Cílem je propagace aktivit sbírkotvorných institucí v oblasti muzejní prezentace s důrazem na přínos těchto institucí k výuce novodobých dějin a zároveň se záměrem posílit jejich činnost v rámci dokumentace současnosti.

Pro rok 2025 běží kampaň na téma Válka a mír: 80 let od ukončení 2. světové války. Tato válka byla zatím nejničivějším konfliktem lidských dějin. A ještě žijí poslední pamětníci. A protože bohužel i v současnosti probíhá řada válečných konfliktů, např. na Ukrajině, v Sýrii nebo v pásmu Gazy, je potřeba toto zlo a s ním související zločiny a humanitární katastrofy připomínat. Protože každá válka ovlivní řadu lidských životů. A právě připomínáním těchto nešťastných událostí je možné přispět k porozumění a úvahám, jak tomuto bezpráví vzdorovat a jak hájit lidskost a hodnotu každého jedince.

Přehled akcí Krajem Vysočina zřizovaných sbírkotvorných organizací je k dispozici na webu www.cz-museums.cz/prihlasky/muzea_a_20_stoleti/vysocina.

U příležitosti 80. výročí ukončení 2. světové války prezentuje Galerie a muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod v suterénních výstavních prostorách objektu galerie až do 1. června výstavu s názvem Kamila Pokorná – Jiří Sankot Věra Kohnová č. 519. Výstava formou poutavého obrazového příběhu představuje knihu ilustrátorky Kamily Pokorné a historika Jiřího Sankota – Deník Věrky Kohnové. Jedná se o deníkové záznamy dvanáctileté židovské dívky z Plzně před jejím nástupem do transportu, ze kterého se ona ani její rodina nevrátili. Pokud je vám název povědomý, tak toto téma už jednou historik Sankota zpracoval se spisovatelkou Janou Poncarovou ve čtenářsky úspěšný román. Kamila Pokorná nyní vyšla ze své diplomové práce, ve které téma zpracovala formou komiksového příběhu a novou knihou zacílila na dětského čtenáře.

V objektu muzea mohou návštěvníci do 8. června zhlédnout výstavu Konec 2. světové války v Havlíčkově Brodě, která zachycuje nejdůležitější okamžiky dvou klíčových měsíců – května a června 1945. Cílem výstavy je přiblížit zásadní události tohoto období a poukázat na teror nacistické okupační moci, který pokračoval až do posledních dní války. Tyto přelomové okamžiky přiblíží desítky autentických předmětů a unikátních fotografií, např. plynová maska pro nemluvně, chomout zbylý po koních rumunské armády, násada z pracovního tábora v Lípě nebo nálezy z letiště. V pátek 25. dubna od 16.00 se uskuteční komentovaná procházka po reliktech rafinerie z konce 2. světové války a ve čtvrtek 8. května se v rámci městských oslav odehraje rekonstrukce dramatického putování skautů z Havlíčkova Brodu, kteří zachránili zatoulanou velbloudici Pepitu. V tento sváteční den bude vstup do havlíckobrodské galerie i muzea zdarma. K oběma výstavám je připraven další bohatý doprovodný program v podobě přednášek a komentovaných prohlídek výstav. Pro bližší informace sledujte webové stránky havlíckobrodské galerie a muzea.

Muzeum Vysočiny Jihlava při této příležitosti připravilo hned dvě výstavy. Přímo v Jihlavě na muzejních arkádách bude v termínu od 8. května do 22. června k vidění výstava fotografií z muzejního archivu s názvem Konec války v Jihlavě. U fotografií budou i krátké doprovodné texty připomínající dobu, kdy se smutek a žal měnil v radost a očekávání. Zajímavá bude také přednáška věnovaná fungování gestapa. Ta je plánovaná na úterý 3. června od 17.00 v Malovaném sále. Jan

Vajskebr a Jan Zumr z Ústavu pro studium totalitních režimů jakožto autoři knihy Gestapo: Velitelský sbor tajné státní policie v Protektorátu Čechy a Morava pohovoří nejprve o obecném fungování gestapa na našem území a poté se zaměří přímo na Jihlavu a představí i vedoucí příslušníky jihlavské úřadovny. A na pobočce v Telči je do 1. června k vidění výstava Trnitá cesta ke svobodě: Terezín očima Františka Mořice Náglá. Díla tohoto rodáka z nedaleké Kostelní Myslové byla známá už před válkou, ale nejvíce se cení jeho obrazy, které byly nalezené v Terezíně v roce 1950 při rekonstrukci budovy v bývalém ghettu, a to zazděné na půdě. Jedinečný soubor převážně akvarelů obsahuje 254 děl, která dokumentují každodenní život v ghettu. Náglův život bohužel skončil v táboře Auschwitz-Birkenau v roce 1944.

Také v Muzeu Vysočiny Pelhřimov plánují hned několik akcí, které návštěvníkům nabídnou historický vhled i prostor k zamyšlení. Série vzpomínkových událostí začne 22. dubna přednáškou s názvem Protektorát Čechy a Morava, kterou v muzeu připravují společně s Klubem přátel historického Pelhřimova.

Dobu válečnou i složité období poválečné dále přiblíží 5. května v malé scéně kulturního domu Máj veřejná debata s názvem 80 let poté. A to nejenom v kontextu celého Československa, ale i se zaměřením na region Pelhřimovska. Pozice moderátora se ujme Ondřej Charvát z Hospodářských novin a pozvání potvrdili historici Vojtěch Kyncl z Historického ústavu AV ČR a Jaroslav Pinkas z Pedagogické fakulty UK, kteří se zaměří na obecná témata, dále archivárka Irena Krčilová ze SOkA Pelhřimov, která představí dobové prameny, a také studentka Marie Hrubantová ze Základní školy Praha 9 - Hloubětín, která se ve své ročníkové práci zaměřila právě na osudy jedné židovské rodiny z Pelhřimova.

Posledním dnům 2. světové války se bude věnovat také Muzejní noc, která se uskuteční 16. května. Její součástí bude rovněž zahájení výstavy 1945 a ukázky vojenské techniky a živé obrazy představující scény vycházející ze skutečných událostí ve dnech 8. a 9. května v Pelhřimově s doprovodem odborného komentáře. Výstava přiblíží prostřednictvím fotografií, plakátů, vyhlásek, zbraní, vojenské výstroje, vyznamenání, map a předmětů denní potřeby období okupace a konec 2. světové války na Pelhřimovsku. Ve výstavní síni pelhřimovského muzea bude k vidění do 31. srpna.

Do 18. května je v galerii Tympanon a muzejní kavárně v Muzeu Vysočiny Třebíč k vidění výstava Třebíč osvobozena - konec druhé světové války na Třebíčsku. Třebíč měla štěstí, protože byla osvobozena velmi rychle za padnutí pouze několika výstřelů, při kterých nikdo z místních nezemřel. Okolí města však nebylo dlouho bezpečné, protože se v lesích ukrývali němečtí vojáci snažící se dostat na západ a všude se nacházela nebezpečná munice.

Součástí výstavy jsou dobové fotografie, díky kterým můžete znovu pohlédnout do tváří lidem, kteří prožívali ony oslavné dny.

Autor výstavy Zdeněk Prukner zpřístupňuje část své unikátní sběratelské kolekce. Tento badatel a publicista je autorem knihy Konec války na Třebíčsku a už pět let spravuje facebookovou stránku Virtuální muzeum staré Třebíče. Podařilo se mu shromáždit řadu originálních předmětů se zajímavým příběhem. K výstavě je připraven i bohatý doprovodný program, například 15. dubna v 17.30 hodin přednáška přímo od Zdeňka Pruknera nebo 4. května v 17.00 hodin Procházka po místech spojených s květnem 1945 a 10. května potom komentované prohlídky výstavy speciálně určené pro rodiny s dětmi a poté pro dospělé.

Na pobočce v muzeu v Moravských Budějovicích v prostorách zámeckých koníren se ve dnech 8. až 27. května uskuteční výstava Za oponou války, a to ve spolupráci s MKS, ZUŠ a SOkA Třebíč. Připomene život v Moravských Budějovicích v době protektorátu a průběh května 1945. V rámci moravskobudějovické muzejní noci 23. května se uskuteční komentovaná prohlídka této výstavy a

také přednáška o konci války na Moravskobudějovicku, opět z úst badatele a publicisty Zdeňka Pruknera.

- Více informací Jana Komínová, oddělení kultury, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
- tisk@kr-vysocina.cz

https://www.kr-vysocina.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=4131628&id_org=450008